

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (51)

Вінниця, 2026

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367

Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 8 від 19 лютого 2026 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 1(51) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2026. 160с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2026

ЗМІСТ

ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

БАБІЙ АЛЛА, ІСКРА СВІТЛАНА ЛЕСЯ УКРАЇНКА: ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ УНІКАЛЬНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ ТА ЇЇ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ	3
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СМІРНОВА СВІТЛАНА, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ: УСНИЙ ЖУРНАЛ ДО 155-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	9
БЕРЕЖАНСЬКА ОЛЬГА МИСТЕЦЬКА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	20

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

БАДАЛОВА ЛЮДМИЛА ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	31
БАКАЛОВА НАТАЛІЯ ОСВІТА ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ ДЕРЖАВИ.....	32
ДРОВОЗІЮК ЛІДІЯ ОСВІТА ЯК ЦІННІСТЬ: ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗРІЗ	35
МАШТАЛЯР ЙОСИП ВИХОВАННЯ ЧЕРЕЗ ЗВУК: ЯК СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ ФОРМУЄ ЦІННОСТІ МОЛОДІ.....	39
КОЛЕСНИК ОЛЕКСАНДР, КОЛЕСНИК ОЛЕНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖ АКАДЕМІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ТА СУСПІЛЬНИМ ЗАПИТОМ.....	41
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ЮРЧАК КРІСТІНА НОВИЙ ПРАВОПИС У ЗМІ: АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ НОРМ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ	51
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, МАРТИНЮК ВІКТОР, БИСТРИЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВІННИЦЬКОГО ПОВІТУ КІНЦЯ ХІХ ПОЧАТКУ ХХ СТ.	56

КУЛЬТУРА, НАУКА, ОСВІТА: СМИСЛОЖИТТЄВІ ЦІННОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

РУДА ТЕТЯНА МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ	60
КОНОПКО ОЛЬГА КРОКУЮЧИ РАЗОМ: ЯК ВИХОВАТЕЛЬ-МЕТОДИСТ ФОРМУЄ КОМАНДУ ОДНОДУМЦІВ	62
СТЕПОВА АЛЛА ОБРАЗИ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ У ХУДОЖНІХ ІНТЕРПРЕТАЦІЯХ	66
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА ВЧИМОСЯ У КЛАСИКІВ	72
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТІТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	79
ХОМІЩЬКА НАТАЛІЯ, ІЩУК ВІКТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДОШКІЛЬНИКАМИ.....	82

ШЕРШУН ГАЛИНА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО БЕЗПЕКИ ЯК ЧАСТИНИ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	85
МИХАЛЬЧИШИНА ЛАРИСА ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ДЕРЖАВИ НА ГЛОБАЛЬНИХ РИНКАХ	87
ЛЕЛЯК ЛЮДМИЛА ПРОЦЕС РЕКРЕАЦІЇ ПІСЛЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	90
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ РОЛЬ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	95
ЛИМАР ОЛЕНА ОСВІТА У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК ОСНОВА ПРОЗОРОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОЦЕСІВ	102
ПОХИЛЮК ОЛЕНА МОРАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС	105
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ ДИТЯЧІ СВЯТА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: ТВОРЧО. ВЕСЕЛО. ЦІКАВО.	107
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА.....	112
ТЕРЕЩУК АНДРІЙ ВАЛЕОЛОГІЧНА ТА МОРАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЦІ Я.-А. КОМЕНСЬКОГО	117
БУГА ОКСАНА, ДЯЧЕНКО ВІКТОРІЯ НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНА ОСВІТА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК ТА ВМІННЯ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ	121
ВДОВІНА КАТЕРИНА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ	124
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	127
ВОЛКОДАВ ТЕТЯНА ЗАСТОСУВАННЯ МАТРИЧНИХ МЕТОДІВ У ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ ТА МОДЕЛЮВАННІ.....	131

МОВА І ЛІТЕРАТУРА У СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ

КУЦЕНКО ТЕТЯНА ІНОЗЕМНІ МОВИ ТА ЕТИКА МІЖНАЦІОНАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ: ШЛЯХ ДО ПОРОЗУМІННЯ	139
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	141
ГОЛОВАНІЮК ВАЛЕНТИНА, ГЕДЗ ДАР'Я «ЖИТТЯ НА ОБОЧИНІ»: МАРГІНАЛЬНІСТЬ ЯК СПОСІБ ЖИТТЯ В РОМАНІ М. КАННІНГЕМА «ДІМ НА КРАЮ СВІТУ»	146
УСИК МАРІЯ СЛІПІ ПРОРОКИ ВОЛІ: ТРАГЕДІЯ ТА ТРИУМФ УКРАЇНСЬКОГО КОБЗАРСТВА.....	149
ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ ГАМЛЕТ ЯК ПРЕДСТАВНИК НОВОГО ПОКОЛІННЯ. ТРАГЕДІЯ І ТРИУМФ	152
ШЛІХТЕНКО ЮЛІЯ, КУЛІЧЕНКО АНГЛЕЛІНА-АНАСТАСІЯ THE USE OF FIGURATIVE LANGUAGE IN CONTEMPORARY ENGLISH SONG LYRICS.....	154
ЛОБОДА МАРІЯ АВТОРСЬКА ПОЕЗІЯ «Я – ТАНК, Я – ВІЙНА, Я – ВБИВАЮ».....	158
ВИМОГИ до написання статей	159

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА
вчить відчувати себе частиною великої нації цей культурний зв'язок, адже саме зі звуків
не через примус, а через щире захоплення. навушників сьогодні починається
Для коледжу, як осередку формування формування громадянина завтрашнього
майбутньої еліти, важливо підтримувати дня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Пивоваров Артем. Культурний проєкт «Твої вірші, мої ноти». URL: pivovarov.com, 2024.
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: mon.gov.ua, 2024.
3. Коновалова І. Ю. Музикотерапія як засіб психологічного розвантаження студентської молоді. Освіта.ua. URL: osvita.ua, 2023.
4. Музика як інструмент формування національної ідентичності. Нова українська школа. URL: nus.org.ua, 2024.
5. Офіційний сайт гурту Go_A. Біографія та творчість. URL: go-a-band.com, 2024.
6. СЛУХ: онлайн-медіа про музику та культуру. Статті та аналітика української сцени. URL: slukh.media, 2024.
7. Українська музика: від фольклору до сучасності. Музична Україна. URL: muzukraina.com.ua, 2023.

Стаття надійшла до редакції
09 лютого 2026р.

ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ: МІЖ АКАДЕМІЧНОЮ ІСТОРІЄЮ ТА СУСПІЛЬНИМ ЗАПИТОМ

УДК 94(477):323.1:930.1:355.48(477:470)

КОЛЕСНИК ОЛЕКСАНДР

викладач Вінницького фахового коледжу економіки і підприємництва
Західноукраїнського національного університету

КОЛЕСНИК ОЛЕНА

вчитель – методист Комунального закладу
«Вінницький ліцей № 20»

Abstract. *The article examines the transformation of Ukraine's national memory policy in the context of Russia's full-scale war against Ukraine and conceptualizes the key tension between academic history and public demand for rapid, morally explicit, and mobilizing decisions. It demonstrates that wartime has accelerated commemorative, toponymic, museum, and ritual practices while increasing the risks of historical simplification and political instrumentalization of memory. The study shows that the new legal framework (notably the 2023 and 2025 laws) has strengthened the institutional architecture of state memory policy and linked it to national security concerns. The article substantiates the need for a balanced model combining ethical sensitivity to loss, public participation, historical evidence, and procedural transparency. A model is proposed in which academic history functions as a critical and methodological corrective for state and civic commemorative practices. The practical value of the article lies in formulating principles for aligning memory policy with wartime needs and postwar recovery.*

Keywords: *national memory policy, historical memory, academic history, public demand, Russo-Ukrainian war, decolonization, memorialization, museums, toponymy, national identity.*

Постановка проблеми. Повномасштабна війна Російської Федерації проти України радикально змінила не лише безпековий і соціально-економічний порядок денний, а й саму логіку роботи з минулим. У сучасних умовах питання про те, кого і як вшановує суспільство, які події отримують офіційне меморіальне закріплення, як відбувається переосмислення імперської спадщини та якими є межі державного втручання у сферу пам'яті, набули особливої ваги [1–4]. Політика національної пам'яті дедалі виразніше постає не як вузький сегмент гуманітарної політики, а як частина стратегії національної стійкості та безпеки [1; 5].

Водночас війна загострює суперечність між двома логіками осмислення минулого. Перша — логіка академічної історії, що ґрунтується на критичному аналізі джерел, контекстуалізації, методологічній обережності та відкритості до наукової дискусії [11; 19–22]. Друга — логіка суспільного запиту, який формується в умовах щоденних втрат, травматичного досвіду війни, потреби в моральній ясності та швидких символічних рішеннях [9; 13–15]. У такій ситуації суспільство очікує оперативних відповідей (перейменувати, демонтувати, увічнити, канонізувати символ), тоді як науковий підхід передбачає виваженість і часову дистанцію [10; 11; 19].

Проблема полягає в тому, що за відсутності узгодженого механізму взаємодії цих логік політика пам'яті може або втратити суспільну легітимність, якщо буде надто «кабінетною», або скотитися до ситуативності та спрощення, якщо домінуватиме виключно мобілізаційна

функція [9; 11; 22]. Саме тому в умовах війни особливо важливо осмислити принципи збалансування академічної історії та суспільного запиту в межах державної політики національної пам'яті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками дослідження політики пам'яті в Україні помітно інтенсифікувалися, а після 2022 року набули нових концептуальних акцентів. У сучасних українських студіях важливе місце посідають праці, які розрізняють історію як наукове знання та історичну пам'ять як соціально-культурний феномен, пов'язаний із колективними переживаннями, символами та практиками ідентичності. Зокрема, у праці Т. Василевської та Т. Бевз політика національної пам'яті розглядається як процес конструювання смислів, цінностей і наративів, у якому неминуче виникають контраверсійність, конкуренція інтерпретацій і ризики політичної інструменталізації пам'яті [11]. Така оптика є принциповою для аналізу воєнного часу, коли пам'ять одночасно виконує консолідаційну, захисну та ціннісно-орієнтаційну функції.

Помітний внесок у розуміння сучасних процесів роблять дослідження, що реконструюють еволюцію української політики пам'яті в довгому часовому проміжку. Праця Ю. Литвиновської систематизує етапи реалізації політики пам'яті в Україні від 1991 до 2023 року, показуючи зміну державних пріоритетів, інституційних механізмів і дискурсивних рамок [10]. Значення такого підходу полягає в тому, що сучасні трансформації не

розглядаються як цілком ізольований наслідок повномасштабного вторгнення, а вписуються у ширшу траєкторію українського державотворення та гуманітарної політики.

Після 2022 року особливої ваги набули дослідження деколонізації символічного простору. У статті О. Терентьєвої деколонізація в Україні інтерпретується як інституціоналізований через державну політику пам'яті процес, який одночасно має внутрішній вимір (формування стійкості, переозначення національної суб'єктності) і зовнішній вимір (деколоніальна комунікація України в міжнародному просторі) [19]. Такий підхід важливий для нашого дослідження, оскільки дозволяє побачити пам'ять не лише як культурну сферу, а як елемент політичної й безпекової архітектури держави.

Окремий напрям становлять студії музейних і меморіальних практик у час триваючої війни. В. Хархун, аналізуючи виставкові практики українських національних музеїв, використовує концепт *warring memory* для опису особливого типу пам'яті, в якому поєднуються документальність, емоційна залученість, публічна жалоба та наратив стійкості [21]. Це дослідження показує, що музей у воєнний час є не лише місцем репрезентації минулого, а й інституцією оперативного осмислення сучасності, що особливо важливо для співвідношення академічної історії та суспільного запиту.

Суттєвим для розуміння ризиків і суперечностей політики пам'яті є критичний аналіз історичних наративів і політики історії. Праця Г. Касьянова демонструє складну еволюцію націоналістичних наративів пам'яті в

Україні з 1990-х років, а також взаємозв'язок між інтелектуальними конструкціями, політичними потребами та інституційною підтримкою [22]. У контексті цієї статті це дає підстави уникати спрощеного уявлення про однорідність українського простору пам'яті та наголошувати на необхідності процедурної й інтелектуальної відповідальності у сфері публічного використання історії.

У міжнародних дослідженнях російсько-українська війна дедалі частіше розглядається як подія, що змінює глобальну конфігурацію *memory politics*. Т. Фетцер та І. Ніколовські вказують на зсув від післявоєнних і постхолодновоєнних режимів «морального пам'ятання» до безпекових і деколоніальних рамок осмислення пам'яті [20]. Це дозволяє побачити український досвід не лише як внутрішню державну політику, а як частину ширшої міжнародної дискусії про війну, імперію, право на самовизначення та історичну справедливість [19; 20].

Поряд із науковими працями важливу джерельну базу становлять нормативно-правові акти та документи інституцій, які безпосередньо формують сучасний ландшафт політики пам'яті в Україні. Ідеться насамперед про указ Президента про щоденну загальнонаціональну хвилину мовчання [4], Закон України №3005-ІХ про деколонізацію топонімії [3], Закон України №4579-ІХ про засади державної політики національної пам'яті [1; 2], а також роз'яснення, інфографічні й аналітичні матеріали УІНП [5–8]. Важливою є і «Зелена книга політики пам'яті», у якій систематизовано проблеми законодавства та місцевих практик увічнення й пам'яті [9].

Окремої уваги потребують соціологічні джерела, що дозволяють фіксувати

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

суспільний запит у воєнний час. Дані Gradus і IRI / Rating Group демонструють поєднання воєнної втоми з високим рівнем довіри до Збройних Сил України, орієнтацією на безпеку, справедливість і довгострокову стійкість [13–15]. Це безпосередньо впливає на характер очікувань суспільства від політики пам'яті, яка сприймається не як другорядний символічний додаток до війни, а як одна з форм утвердження гідності, суб'єктності та морального порядку [13; 15].

Отже, сучасний стан досліджень і публікацій дає достатнє підґрунтя для комплексного аналізу політики національної пам'яті в Україні в умовах війни, але водночас залишає відкритим ключове питання про механізми узгодження вимог академічної історії та суспільного запиту на оперативні й морально виразні рішення.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Метою статті є комплексний аналіз політики національної пам'яті в Україні в умовах повномасштабної війни та визначення механізмів збалансування академічно-історичного підходу і суспільного запиту у процесах меморіалізації, деколонізації та державного регулювання сфери пам'яті. Для досягнення цієї мети необхідно уточнити теоретичне співвідношення понять «академічна історія», «історична пам'ять» і «політика національної пам'яті» в умовах війни [11; 19; 20], проаналізувати сучасну нормативно-правову та інституційну рамку політики пам'яті в Україні [1–8], охарактеризувати ключові практики воєнного періоду — ритуали пам'яті, деколонізацію топонімії, музейні та меморіальні формати [4; 7; 8; 12; 21], виявити основні точки напруги між

науковою верифікацією минулого та суспільною потребою в оперативних символічних рішеннях [9; 11; 19; 22], а також сформулювати принципи збалансованої політики національної пам'яті для воєнного і повоєнного періодів [9; 16–18; 20].

Виклад основного матеріалу дослідження. Для аналізу сучасної української ситуації принципово важливо розмежувати історію як наукову дисципліну, історичну пам'ять як соціокультурний феномен і політику національної пам'яті як сферу цілеспрямованої діяльності держави та інших публічних акторів. Академічна історія базується на критичному опрацюванні джерел, методологічній аргументації, контекстуалізації та можливості перегляду висновків у межах наукової дискусії [11; 22]. Історична пам'ять, навпаки, функціонує переважно через колективні переживання, символи, ритуали, меморіальні практики та емоційно насичені форми репрезентації минулого [11; 21]. Політика національної пам'яті виникає на перетині цих площин, оскільки поєднує нормативне регулювання, інституційні механізми, культурні практики, громадянську участь і боротьбу за смисли [1; 5; 11].

У мирний час напруга між науковою історією та суспільною пам'яттю може залишатися відносно керованою, однак війна різко змінює ситуацію. Масовий досвід втрати, травми та загрози існуванню держави посилює суспільний запит на моральну ясність, символічну визначеність і швидкі рішення у просторі пам'яті [9; 13–15]. Пам'ять починає виконувати не лише ідентифікаційну, а й мобілізаційну, терапевтичну та безпекову функції [19; 20].

За таких умов держава не може діяти виключно в темпі академічної історіографії, але й не може повністю відмовитися від доказовості, критеріальності та процедурної прозорості, якщо прагне зберегти довіру та інституційну стійкість [1; 9; 11].

Одним із найбільш показових проявів нової якості політики пам'яті в Україні у воєнний час стало запровадження щоденної загальнонаціональної хвилини мовчання. Указ Президента України №143/2022 від 16 березня 2022 року встановив проведення такої хвилини щодня о 9:00 за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України [4]. Цей акт має ширший зміст, ніж формальне запровадження ритуалу. Він переводить пам'ять про втрати з площини окремих дат у режим щоденного публічного часу, формуючи стійкий етичний каркас загальнонаціональної солідарності [4; 9]. Водночас цей приклад демонструє, як держава інституціоналізує суспільний запит на визнання жертви й скорботи без необхідності чекати тривалого наукового «дозрівання» відповідних форм.

Ще однією ключовою лінією трансформації стала деколонізація символічного простору, насамперед топонімії. Закон України №3005-IX від 21 березня 2023 року про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії закріпив правову рамку процесу, який фактично вже набрав значного масштабу після повномасштабного вторгнення [3]. Запровадження закону означало перехід від переважно ініціативних і нерівномірних рішень громад до більш системної моделі з визначеними критеріями, процедурою та юридичними наслідками [3; 6]. УІНП, пояснюючи

механізми реалізації закону, фактично виконував роль посередника між державною нормою, локальним самоврядуванням і суспільним запитом [6].

Масштаб цього процесу підтверджують офіційні дані. За інформацією УІНП, оприлюдненою у 2024 році, за перший рік реалізації деколонізаційного закону було перейменовано щонайменше 25 194 об'єкти топонімії та демонтовано 1066 пам'ятників і пам'ятних знаків [7]. Ці цифри свідчать про безпрецедентний рівень символічної трансформації публічного простору [7]. Водночас аналітика програми «Прозорі міста» показує, що деколонізація топонімії відбувалася нерівномірно, з різною якістю процедур та залучення громадськості, що засвідчує важливість не лише політичної волі, а й управлінської спроможності на місцях [12]. Додатковим інструментом зниження конфліктності стали підготовлені УІНП переліки осіб і подій, що містять або не містять символіку російської імперської політики, які допомагають громадам ухвалювати більш обґрунтовані рішення [8].

Наступним етапом інституційної кодифікації сфери стало ухвалення Закону України №4579-IX «Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу» у 2025 році [1; 2]. Його значення полягає в тому, що закон закріплює понятійний апарат, визначає принципи, напрями та механізми державної політики національної пам'яті, а також інституціонально посилює відповідну сферу [1; 2]. УІНП, коментуючи ухвалення закону, наголосив на безпековому вимірі пам'яті, пов'язавши відновлення й збереження національної пам'яті із захистом державності, мови та культурної спадщини [5]. Саме цей зсув — від «гуманітарної політики» до «безпеково-гуманітарної

політики» — є характерною рисою воєнного часу і підтверджується також сучасними міжнародними дослідженнями *memory politics* [19; 20].

Особливе місце у структурі політики пам'яті воєнного часу посідають музейні та меморіальні практики. В умовах триваючої війни музеї в Україні дедалі частіше виступають не лише як місця збереження вже історизованого минулого, а як інституції оперативного документування сучасності, публічного свідчення, формування мови жалоби та репрезентації стійкості [21]. Саме тому дослідження В. Хархун, у якому використано концепт *warring memory*, є методологічно важливим для даної теми [21]. Музейний простір виявляється одним із небагатьох форматів, де можна поєднати емоційну доступність для широкої публіки, етичну чутливість до втрат і водночас прагнення до документальної та історичної достовірності [21]. У цьому сенсі музейні практики демонструють, що академічна історія та суспільний запит не є приреченими на конфлікт, якщо між ними створено інституційний простір перекладу та взаємодії.

Водночас політика пам'яті в умовах війни має не лише символічний, а й матеріальний вимір, пов'язаний з руйнуванням культурної спадщини. Дані UNESCO щодо пошкоджених культурних об'єктів в Україні [16], а також оцінки шкоди культурному і туристичному сектору та потреб у відновленні [17; 18] показують, що йдеться не просто про втрати окремих будівель, а про удари по матеріальних носіях історичної пам'яті, локальній культурній тягlostі та інфраструктурі репрезентації ідентичності. У цьому контексті політика національної пам'яті та

політика охорони культурної спадщини фактично зливаються в єдиний комплекс, де документування руйнувань, збереження артефактів, відновлення культурних об'єктів та їх подальша інтерпретація стають взаємопов'язаними завданнями [5; 16–18]. Це ще раз підкреслює значення академічної експертизи, оскільки питання автентичності, атрибуції, контекстуалізації та наукової фіксації втрат неможливо якісно вирішувати без професійного історичного та культурологічного супроводу [16–18; 21].

Суспільний запит на політику пам'яті в Україні під час війни є складним і багатовимірним. Його не можна зводити лише до прагнення перейменувань чи демонтажів, хоча ці практики є видимою частиною запиту [3; 6–8; 12]. Значною мірою це запит на гідне вшанування загиблих, на моральну ясність у публічному просторі, на справедливе визначення місця жертви й подвигу в колективному наративі, а також на символічний розрив з імперськими матрицями, які в сучасному досвіді війни сприймаються не як абстрактна спадщина, а як частина інфраструктури насильства [9; 13–15; 19]. Дані Gradus і IRI / Rating Group підтверджують, що українське суспільство, попри втому, зберігає високий рівень суб'єктності та орієнтації на довгострокову безпеку й справедливість [13–15]. Це означає, що політика пам'яті сприймається громадянами як елемент майбутнього порядку, а не лише як реакція на травму.

Саме на цьому тлі найвиразніше проявляються ключові зони напруги між академічною історією та суспільним запитом. Насамперед це напруга темпу. Суспільство і держава у воєнних умовах діють у режимі терміновості, тоді як академічна історія працює за логікою

тривалішої перевірки та інтерпретації [11; 22]. Звідси виникає ризик, коли нормативне чи символічне рішення починає подаватися як остаточна історична істина. Водночас є і зворотний ризик — коли надмірне посилення на необхідність «ще вивчати» блокує суспільно необхідні рішення у сфері вшанування та деколонізації [3; 9; 11].

Інша зона напруги пов'язана з селективністю політики пам'яті. Будь-яка політика пам'яті змушена відбирати події, постаті, дати та символи, які отримують публічне визнання та інституційне закріплення [9; 21; 22]. У воєнний час ця селективність стає особливо чутливою, оскільки суспільство переживає масові втрати і водночас потребує спільного символічного поля. За відсутності прозорих критеріїв і процедур це може породжувати конфлікти між локальними громадами, родинними спільнотами, ветеранськими середовищами та державними інституціями [9; 12]. Саме тому аналітичні документи на кшталт «Зеленої книги політики пам'яті» є важливими не лише як критика, а як спроба перевести дискусію з рівня декларацій на рівень управлінської якості [9].

Ще одна напруга виникає між потребою у моральній ясності та необхідністю історичної складності. В умовах війни українське суспільство цілком легітимно потребує чітких етичних рамок — називати агресора агресором, визнавати жертву, вшановувати захисників [13; 15]. Однак академічна історія нагадує, що навіть у межах справедливої моральної позиції конкретні історичні процеси, постаті та наративи можуть бути багатшаровими й контекстуально складними [11; 20; 22]. Критичні дослідження політики історії не заперечують права суспільства на пам'ять, але застерігають від спрощень, які в

довгостроковій перспективі можуть послаблювати інтелектуальну стійкість суспільства та провокувати нові конфлікти інтерпретацій [22].

Важливою є і напруга між централізацією та участю. Воєнний стан об'єктивно посилює роль держави й централізованих рішень, однак у сфері пам'яті надмірна централізація без належної локальної участі може знижувати легітимність навіть формально правильних кроків [9; 12]. Досвід деколонізації топонімії показує, що стабільність та прийнятність рішень залежать не лише від юридичної рамки, а й від якості комунікації, доступності критеріїв, роботи локальних комісій та залучення експертів [6; 8; 12]. Отже, ефективна політика національної пам'яті у воєнний час повинна поєднувати нормативну визначеність із механізмами участі.

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що збалансована політика національної пам'яті в умовах війни має спиратися на принцип подвійної легітимності — моральної та доказової. Це означає, що рішення у сфері пам'яті повинні бути одночасно зрозумілими для суспільства з етичного погляду й обґрунтованими через критерії, експертні висновки та правові процедури [3; 6; 8; 11]. Не менш важливим є розмежування рівнів — наукової інтерпретації, державної норми та комеморативної практики. Таке розмежування дозволяє уникнути підміни історіографії політичним рішенням або редукції етичного вшанування до суто академічної суперечки [1; 9; 11].

Ключову роль відіграє також процедурна прозорість і локальна участь. Суспільний запит має бути не лише емоційно артикульованим, а й інституційно

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

оформленим через консультації, робочі групи, відкриті обговорення, зрозумілу аргументацію та доступні критерії [6; 8; 12]. Так само принциповим є системне включення академічної експертизи у вироблення політики пам'яті — не як зовнішнього критика постфактум, а як учасника дорадчих, музейних, освітніх і методичних процесів [5; 8; 11; 21]. За українських умов це особливо важливо, оскільки пам'ять пов'язана не лише з символічними рішеннями, а й із документуванням війни, руйнувань, злочинів і втрат.

Суттєвим для сучасної України є також принцип інтеграції політики пам'яті та політики захисту культурної спадщини. Руйнування культурних об'єктів унаслідок війни означає, що збереження пам'яті не може зводитися лише до ритуалу чи наративу; воно потребує роботи з матеріальними носіями історичної тяглості, їх фіксацією, захистом і відновленням [16–18]. У цій перспективі політика пам'яті стає частиною ширшої стратегії повоєнного відновлення — разом із культурною політикою, освітньою політикою, правосуддям перехідного періоду та міжнародною комунікацією [17; 18; 20].

Український кейс після 2022 року є важливим і в міжнародному контексті. Сучасні дослідження показують, що російсько-українська війна змінює глобальні уявлення про *memory politics*, посилюючи значення безпекових і деколоніальних підходів [19; 20]. Україна в цьому сенсі демонструє, що політика пам'яті може бути не лише засобом символічної репрезентації минулого, а й інструментом політичної суб'єктності, спротиву та відновлення [19]. Водночас саме міжнародна видимість українського

досвіду підвищує вимоги до інтелектуальної якості публічної історичної комунікації, оскільки баланс між моральною ясністю й історичною складністю стає важливим не лише для внутрішньої консолідації, а й для зовнішнього сприйняття України у світі [20–22].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Політика національної пам'яті в Україні в умовах повномасштабної війни зазнала системної трансформації: із порівняно вузької гуманітарної сфери вона перетворюється на один із ключових елементів державної стійкості, безпеки та національного самовизначення [1; 5; 19]. Цей процес підтверджується як інституційно — через нові закони, посилення ролі профільних інституцій, нормативне врегулювання деколонізації та засад політики пам'яті [1–8], — так і на рівні публічного простору — через масштабні перейменування, нові меморіальні ритуали та активне формування музейних репрезентацій війни [4; 7; 12; 21].

Водночас воєнний контекст не знімає, а навпаки загострює потребу в розрізненні академічної історії, суспільної пам'яті та державної політики пам'яті. Суспільний запит на швидкі, морально виразні та мобілізаційно ефективні рішення є закономірним наслідком війни, травми та колективного спротиву [9; 13–15]. Проте без системного залучення академічної експертизи, процедурної прозорості, історичної контекстуалізації та управлінської якості така політика ризикує стати надмірно ситуативною, конфліктною або інструментальною [9; 11; 22]. Водночас академічна історія, якщо вона дистанціюється від публічної сфери,

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА

втрачає можливість впливати на якість локальних моделей меморіалізації у рішеннях саме тоді, коли суспільство громадах різного типу, вивченням взаємодії державних, ветеранських, родинних і найбільше потребує інтелектуальної опори громадських практик пам'яті, аналізом [11; 21].

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що продуктивною для України є модель, у якій держава формує правову й інституційну рамку політики пам'яті [1–8], громади та громадянське суспільство забезпечують участь і локальну релевантність [9; 12], академічна історія виконує функцію критичного, методологічного та доказового коректора [10; 11; 19; 22], а культурні інституції, передусім музеї, поєднують свідчення, документацію, осмислення та публічну комунікацію [21]. За сучасних умов особливо важливо, щоб політика пам'яті інтегрувалася з політикою захисту культурної спадщини та стратегіями повоєнного відновлення [16–18].

Перспективи подальших досліджень пов'язані з порівняльним аналізом

освітнього виміру політики національної пам'яті у воєнний час, дослідженням цифрових архівів війни та музеєфікації сучасності, оцінкою довгострокових наслідків деколонізації топонімії для локальної ідентичності, а також розробленням моделей інтеграції політики пам'яті в стратегії відбудови культурної спадщини та післявоєнного розвитку [9; 16–18; 20]. У підсумку можна стверджувати, що в сучасній Україні політика національної пам'яті є не периферійною гуманітарною темою, а одним із ключових способів відповіді на питання про те, якою є політична спільнота, який досвід вона визнає спільним і яке майбутнє прагне збудувати [1; 5; 19; 20].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу : Закон України від 21.08.2025 № 4579-IX . База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4579-20> (дата звернення: 25.02.2026).
2. Про засади державної політики національної пам'яті Українського народу (терміни в документі). База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/4579-20?lang=en> (дата звернення: 25.02.2026).
3. Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії : Закон України від 21.03.2023 № 3005-IX. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3005-20> (дата звернення: 25.02.2026).
4. Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України : Указ Президента України від 16.03.2022 № 143/2022. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1432022-41729> (дата звернення: 25.02.2026).
5. Верховна Рада України прийняла закон про засади державної політики національної пам'яті Українського народу. Український інститут національної пам'яті. 21.08.2025. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/verhovna-rada-ukrayiny-priynyal>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ ТА ГРОМАДЯНОЗНАВСТВА
[zakon-pro-zasady-derzhavnoyi-polityky-nacionalnoyi-pamyati-ukrayinskogo-narodu](#) (дата звернення: 25.02.2026).

6. Пояснюємо закон про деколонізацію: інфографіка. Український інститут національної пам'яті. 26.06.2023. URL: <https://uinp.gov.ua/aktualni-temy/poyasnyuyemo-zakon-pro-dekolonizaciyu-infografika> (дата звернення: 25.02.2026).

7. Понад 25 тисяч об'єктів топонімії перейменовано — перші офіційні дані щодо реалізації деколонізаційного закону. Український інститут національної пам'яті. 27.11.2024. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/ponad-25-tysyach-obyektiv-toponimiyi-pereymenovano-pershi-oficiyni-dani-shchodo-realizaciyi-dekolonizacynogo-zakonu> (дата звернення: 25.02.2026).

8. Деколонізація: оприлюднено переліки осіб та подій, що містять та не містять символіку російської імперської політики. Український інститут національної пам'яті. 2025. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/dekolonizaciya-oprylyudneno-pereliky-osib-ta-podiy-shcho-mistyat-ta-ne-mistyat-symvoliku-rosiyskoyi-imperskoyi-polityky> (дата звернення: 25.02.2026).

9. Єлігулашвілі М., Белінська Д. Вшанування і пам'ять у сучасній Україні. Аналіз законодавства та місцевих практик. Зелена книга політики пам'яті / за ред. А. Луньової. Київ, 2025. 44 с. URL: https://zmina.ua/wp-content/uploads/sites/2/2025/11/green_ua_web.pdf (дата звернення: 25.02.2026).

10. Литвиновська Ю. Етапи реалізації політики пам'яті в Україні (1991–2023 pp.). *Консенсус*. 2024. № 1. С. 91–104. URL: <https://konsensus.net.ua/index.php/konsensus/article/view/94> (дата звернення: 25.02.2026).

11. Василевська Т. Е., Бевз Т. А. Конструювання політики національної пам'яті: ідеї, смисли, акценти. *Політичні дослідження*. 2024. № 1 (7). С. 139–161. DOI: 10.53317/2786-4774-2024-1-7. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/7_Vasylevska.pdf (дата звернення: 25.02.2026).

12. Онищенко В. Протистояння з імперією: як українські міста останні два роки перейменовували топоніми? *Прозорі міста (Transparency International Ukraine)*. 2024. URL: <https://transparentcities.in.ua/articles/protystoiannia-z-imperiiei-yak-ukrainski-mista-ostanni-dva-roky-pereimenovuvaly-toponimy> (дата звернення: 25.02.2026).

13. Градус українського суспільства під час війни / тринадцята хвиля. *Gradus Research*. Грудень 2025. URL: <https://gradus.app/uk/open-reports/> (дата звернення: 25.02.2026).

14. Градус українського суспільства під час війни / дванадцята хвиля. *Gradus Research*. 2025. URL: <https://gradus.app/uk/open-reports/> (дата звернення: 25.02.2026).

15. National Survey of Ukraine by the International Republican Institute (IRI): October 2024. *Rating Group*. 14.11.2024. URL: <https://www.ratinggroup.ua/en/news/nationwide-survey-of-the-international-republican-institute-iri-october-2024> (дата звернення: 25.02.2026).

16. Damaged cultural sites in Ukraine verified by UNESCO. UNESCO. Updated: 25.02.2026. URL: <https://www.unesco.org/en/ukraine-war/damaged-cultural-sites> (дата звернення: 25.02.2026).

17. Ukraine: UNESCO estimates the damage to culture and tourism after 2 years of war at \$3.5 billion. UNESCO. 2024. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-unesco-estimates-damage-culture-and-tourism-after-2-years-war-35-billion> (дата звернення: 25.02.2026).

18. UNESCO Action Plan: Culture for Ukraine Recovery 2024. UNESCO. 2024. URL: <https://articles.unesco.org/sites/default/files/medias/fichiers/2024/09/UNESCO%20Action%20Plan%20Culture%20for%20Ukraine%20Recovery%202024.pdf> (дата звернення: 25.02.2026).

19. Terentyeva O. "The Right to Freedom": State-driven Institutionalization of Decolonization Through Memory Politics in Ukraine (2022–2024). *Global Studies Quarterly*. 2025. Vol. 5, Issue 4. Article ksaf107. DOI: 10.1093/isagsq/ksaf107. URL: <https://academic.oup.com/isagsq/article/5/4/ksaf107/8405666> (дата звернення: 25.02.2026).

20. Fetzer T., Nikolovski I. The Russo-Ukrainian War and Memory Politics in International Relations. *Global Studies Quarterly*. 2025. Vol. 5, Issue 4. Article ksaf109. DOI: 10.1093/isagsq/ksaf109. URL: <https://academic.oup.com/isagsq/article/5/4/ksaf109/8407547> (дата звернення: 25.02.2026).

21. Kharkhun V. Warring Memory: Exhibiting the Russo-Ukrainian War in Ukraine's National Museums. *Nationalities Papers*. 2025. First View. DOI: 10.1017/nps.2025.10089. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/warring-memory-exhibiting-the-russoukrainian-war-in-ukraines-national-museums/FF5DE79ABFACA944E4EB23C91B4EAAE3> (дата звернення: 25.02.2026).

22. Kasianov G. Nationalist Memory Narratives and the Politics of History in Ukraine since the 1990s. *Nationalities Papers*. 2024. Vol. 52, Issue 6. DOI: 10.1017/nps.2023.10. URL: <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/nationalist-memory-narratives-and-the-politics-of-history-in-ukraine-since-the-1990s/6436C3912CD497A88C3E937192008925> (дата звернення: 25.02.2026).

Стаття надійшла до редакції

08 лютого 2026р.

НОВИЙ ПРАВОПИС У ЗМІ: АНАЛІЗ ДОТРИМАННЯ НОРМ У ПУБЛІЧНОМУ ДИСКУРСІ

УДК 811.161.2'354 – 048.22

ПОХИЛЮК ОЛЕНА

кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри української філології

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

ЮРЧАК КРИСТИНА

здобувачка вищої освіти

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article examines the functioning of the new Ukrainian Orthography of 2019 in the language of contemporary Ukrainian mass media and determines the extent to which orthographic norms are observed in public discourse. It analyzes how the updated spelling rules are implemented in the practice of print, electronic, and online media, identifying which norms have been adopted relatively smoothly and which provoke hesitation, variability, and errors. The study reflects on the place of journalistic discourse within the system of modern Ukrainian literary language, outlining its role as a factor of codification and, at times, destabilization of orthographic standards. The theoretical framework of the research is grounded in works on functional stylistics and media linguistics concerning the language of mass communication, as well as in the provisions of the current edition of the Ukrainian Orthography of 2019.